

Βάσεις Δεδομένων Εργασία Εξαμήνου

Αναγνωστόπουλος Βασίλης - Θάνος
Κατσής Γιώργος

Αθήνα, 2014

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή - Αντικείμενο της άσκησης	1
1.1	Μεθοδολογία υλοποίησης της άσκησης	1
1.2	Παραδοτέα	1
2	Ανάλυση απαιτήσεων	2
2.1	Σκοπός δημιουργίας της βάσης δεδομένων	2
3	Σχεδιασμός της Βάσης Δεδομένων	2
3.1	Εννοιολογικός σχεδιασμός	2
3.1.1	Σχολιασμός οντοτήτων και σχέσεων της βάσης δεδομένων	3
3.2	Λογικός σχεδιασμός	6
3.3	Μετατροπή μοντέλου οντοτήτων - συσχετίσεων σε σχεσιακό σχήμα	6
3.3.1	Ανάλυση πινάκων	8
3.3.2	Boyce-Codd Κανονική Μορφή	21
4	Υλοποίηση της Βάσης Δεδομένων	22
	Βιβλιογραφία	23

1 Εισαγωγή - Αντικείμενο της άσκησης

Σκοπός της άσκησης είναι η σχεδίαση και υλοποίηση μιας βάσης δεδομένων, ακολουθώντας τη μεθοδολογία υλοποίησης βάσεων δεδομένων. Τόσο το περιεχόμενο όσο και οι απαιτήσεις της βάσης δεδομένων που θα υλοποιηθεί θα στηρίζονται σε πραγματικά δεδομένα. Το ΣΔΒΔ στο οποίο θα υλοποιηθεί η βάση δεδομένων θα είναι αυτό της MySQL.

1.1 Μεθοδολογία υλοποίησης της άσκησης

Στα πλαίσια της εργασίας θα ακολουθηθούν τα εξής βήματα:

Βήμα 1: Ανάλυση απαιτήσεων. Θα επιλεγθούν δεδομένα μίας ορισμένης θεματολογίας. Τα δεδομένα αυτά τα παρέχει ένας πελάτης και αυτά έμμεσα υποδηλώνουν τις απαιτήσεις της βάσης δεδομένων. Μέσα από την ανάλυση αυτή θα αποσαφηνιστούν οι περιορισμοί της προς υλοποίησης βάσης δεδομένων. Το πρώτο βήμα παίζει σπουδαίο ρόλο στην πορεία του σχεδιασμού της βάσης δεδομένων, αφού λανθασμένη εκτίμηση των απαιτήσεων οδηγεί σε διαφορετικούς προορισμούς, άρα λανθασμένο σχεδιασμό.

Βήμα 2: Σχεδιασμός και υλοποίησης της Βάσης Δεδομένων. Μέσα στο βήμα διακρίνονται 3 φάσεις:

- Η α` φάση (εννοιολογικός σχεδιασμός) περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός εννοιολογικού σχήματος για τη βάση δεδομένων, με χρήση ενός εννοιολογικού μοντέλου δεδομένων υψηλού επιπέδου. Το εννοιολογικό σχήμα είναι μια περιεκτική περιγραφή των απαιτήσεων (ή τουλάχιστον των περισσότερων από τις απαιτήσεις) των χρηστών σχετικά με τα δεδομένα και περιλαμβάνει 2 λεπτομερείς περιγραφές των τύπων δεδομένων, των συσχετίσεων και των περιορισμών. Για τον εννοιολογικό σχεδιασμό της βάσης δεδομένων της εφαρμογής που θα αναπτύξετε, θα χρησιμοποιηθεί το μοντέλο Οντοτήτων - Συσχετίσεων (Entity - Relationship Model).
- Η β` φάση (λογικός σχεδιασμός) περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός λογικού σχήματος για τη βάση δεδομένων, με χρήση ενός λογικού μοντέλου δεδομένων, συγκεκριμένα του Σχεσιακού Μοντέλου (Relational Model). Το λογικό σχήμα που θα παραχθεί στη δεύτερη φάση πρέπει να είναι συμβατό με το εννοιολογικό σχήμα της πρώτης φάσης και να προκύψει από αυτό μετά από κατάλληλους μετασχηματισμούς.
- Η γ` φάση (υλοποίηση) περιλαμβάνει την υλοποίηση του σχεσιακού σχήματος της δεύτερης φάσης στο ΣΔΒΔ που θα έχει επιλεγεί καθώς και τη φόρτωση της βάσης δεδομένων με ενδεικτικά (πραγματικά ή ρεαλιστικά) δεδομένα.

1.2 Παραδοτέα

1. εκτυπωμένη αναφορά στην οποία θα περιγράφονται λεπτομερώς τα βήματα 1 - 2 της εργασίας. Συγκεκριμένα θα περιγράφονται λεπτομερώς:
 - i Προδιαγραφές της βάσης δεδομένων σε μορφή ελεύθερου κειμένου (Βήμα 1)
 - ii Εννοιολογικό σχήμα της βάσης δεδομένων σε μορφή ER (Βήμα 2α) + λίστα απαιτήσεων που δεν μπόρεσαν να απεικονιστούν στο διάγραμμα ER

- iii Σχεσιακό σχήμα της βάσης δεδομένων σε γραφική μορφή (Βήμα 2β)
 - iv Σχεσιακό σχήμα της βάσης δεδομένων σε μορφή SQL script και ενδεικτικά screenshots με καταχωρημένα δεδομένα (Βήμα 2γ)
2. CD με την αναφορά σε ηλεκτρονική μορφή καθώς και αρχείο backup / export της βάσης δεδομένων που προέκυψε από το βήμα 2.

2 Ανάλυση απαιτήσεων

Η ανάλυση απαιτήσεων περιλαμβάνει τις εργασίες για τον καθορισμό των αναγκών ή των προϋποθέσεων που χρειάζονται για την ολοκλήρωση ενός προϊόντος (στην συγκεκριμένη περίπτωση της βάσης δεδομένων μας). Στην ανάλυση απαιτήσεων λαμβάνονται υπόψιν οι ενδεχόμενες αντικρουόμενες απαιτήσεις των διαφόρων μερών ενώ ταυτόχρονα αναλύονται και τεκμηριώνονται οι τυχόν απαιτήσεις του προϊόντος [4]. Για να είναι επιτυχές ένα σύστημα βάσεως δεδομένων θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες, απαιτήσεις, αλλά και προσδοκίες του τελικού χρήστη. Αυτό σημαίνει ότι το ζητούμενο είναι, τί πραγματικά επιθυμεί ο χρήστης, τί ακριβώς περιμένει από το σύστημα και πόσο φιλικό είναι αυτό σε αυτόν και κατά πόσο ικανοποιεί τους σκοπούς για τους οποίους υλοποιήθηκε.

2.1 Σκοπός δημιουργίας της βάσης δεδομένων

Σκοπός της συγκεκριμένης βάσης δεδομένων είναι η ταξινόμηση των βιβλίων που έχουν οι χρήστες. Αυτά τα βιβλία μπορεί να είναι είτε ηλεκτρονικά (e-books) είτε εκτυπωμένα. Μέσω της συγκεκριμένης βάσης δεδομένων θα είναι δυνατή η εύρεση ενός βιβλίου με βάση κάποια κριτήρια που ορίζουν οι χρήστες.

Τα ερωτήματα σε αρχικό στάδιο που θα απαντά η βάση είναι τα παρακάτω:

- Τι βιβλία υπάρχουν στην κατοχή όλων των χρηστών.
- Τι βιβλία έχει ο κάθε χρήστης και ποια είναι η μορφή τους
- Τι βιβλία ένας συγγραφέας (ή ένας εκδότης) έχει γράψει (ή έχει εκδώσει)

3 Σχεδιασμός της Βάσης Δεδομένων

Σχεδιασμός είναι η διαδικασία δημιουργίας του σχήματος (schema) της βάσης δεδομένων χρησιμοποιώντας ένα επιλεγμένο Μοντέλο [5].

Σε αυτή την ενότητα αναλύονται οι παραδοχές και οι αποφάσεις που πάρθηκαν κατά την διάρκεια σχεδίασης του βάσης δεδομένων.

3.1 Εννοιολογικός σχεδιασμός

Για τον εννοιολογικό σχεδιασμό της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί το μοντέλο Οντοτήτων - Συσχετίσεων. Στην τεχνολογία λογισμικού, το μοντέλο οντοτήτων - συσχετίσεων (entity-relationship model (ER model)) είναι ένα απλό, σαφές, αφαιρετικό και ιδεατό μοντέλο δεδομένων, το οποίο έχει καθορισμένη δομή και στηρίζεται στο γραφικό συμβολισμό. Χρησιμοποιείται για να παρέχει ένα εννοιολογικό σχήμα κατά τη

σχεδίαση των βάσεων δεδομένων και ως μοντέλο δεδομένων ενός συστήματος και των απαιτήσεων του με top-down προσέγγιση [3, 5].

Σε αυτή την ενότητα θα γίνει καταγραφή των Οντοτήτων της βάσης δεδομένων καθώς και των μεταξύ τους συσχετίσεων.

Υπάρχουν δύο βασικές εννοιολογικές έννοιες [5]:

Οντότητες (entities): Συγκεκριμένα αντικείμενα που υπάρχουν (ή πιστεύεται ότι υπάρχουν) και μπορούν να αναπαρασταθούν στην βάση δεδομένων. Οι οντότητες μπορούν να έχουν χαρακτηριστικά (attributes) που είναι ιδιότητες που τα χαρακτηρίζουν

Συσχετίσεις (relationships): Είναι επίσης (ειδικά) αντικείμενα που αντιστοιχούν δύο ή περισσότερες ξεχωριστές οντότητες με ένα συγκεκριμένο νόημα (τυπικά, μια Συσχέτιση είναι ένα διατεταγμένο σύνολο οντοτήτων). Ομοίως και οι συσχετίσεις μπορούν να έχουν χαρακτηριστικά.

Σκοπός της συγκεκριμένης βάσης δεδομένων είναι η καταγραφή και ταξινόμηση όλων των βιβλίων των χρηστών. Επομένως οι δύο οντότητες οι οποίες θα πρέπει να υπάρχουν στην βάση δεδομένων είναι τα βιβλία καθώς και οι χρήστες οι οποίοι κατέχουν αυτά τα βιβλία (με όποια τυχόν χαρακτηριστικά χρειάζονται να καταγράφονται ακόμα για αυτές τις δύο οντότητες).

Συγκεκριμένα για τους χρήστες θα καταγράφουμε μόνο το όνομα τους, ενώ για τα βιβλία θα καταγράφεται ο τίτλος τους, μία περιγραφή για το βιβλίο και η κατηγορία στην οποία ανήκει το βιβλίο αυτό. Ακόμα θα καταγράφονται οι τυχόν εκδόσεις αυτού του βιβλίου καθώς και αν είναι ηλεκτρονικό ή έντυπο βιβλίο. Επομένως θα υπάρχει εξειδίκευση μεταξύ των έντυπων και ηλεκτρονικών βιβλίων. Αν είναι έντυπη μορφή θα καταγράφεται ακόμα και το είδος του εξωφύλλου που έχει ενώ αν είναι σε ηλεκτρονική μορφή θα καταγράφεται το εξώφυλλο του βιβλίου καθώς και το μονοπάτι στο οποίο θα είναι αποθηκευμένο.

Ακόμα θα αποθηκεύονται και οι συγγραφείς του κάθε βιβλίου καθώς και ο εκδότης της κάθε έκδοσης. Επομένως αυτά θα γίνουν ομοίως οντότητες στο διάγραμμα μας οι οποίες θα συνδέονται με τα βιβλία και τις εκδόσεις αντίστοιχα. Ακόμα θα καταγράφονται τα αναγνωριστικά των βιβλίων (π.χ. isbn, google books number, κ.λ.π.) τα οποία είναι πλειότιμα και σύνθετα χαρακτηριστικά καθώς και η ημερομηνία έκδοσης του βιβλίου.

Όλα τα παραπάνω αφορούν τις γενικές πληροφορίες των βιβλίων και των εκδόσεων τους και είναι ανεξάρτητες από τους χρήστες. Επομένως σε επόμενο βήμα θα πρέπει να δημιουργηθεί μία σχέση που θα ταυτίζει το βιβλίο με τον χρήστη. Από την στιγμή που μπορούν να υπάρχουν πολλά αντίτυπα του ίδιου βιβλίου θα πρέπει να δημιουργηθεί μία οντότητα η οποία θα καταγράφει όλες τις μορφές αυτές (είτε είναι σε έντυπη μορφή, είτε είναι τα ηλεκτρονικά αρχεία των e-books καθώς και να τις συσχετίζει με τους χρήστες.

Επομένως θα δημιουργηθεί μία γενική οντότητα FORM η οποία θα εξειδικεύεται για τα έντυπα και τα ηλεκτρονικά βιβλία και αντίστοιχα θα αποθηκεύει την φυσική τους τοποθεσία καθώς και το είδος του αρχείου που υπάρχει.

Τέλος θα υπάρχουν ακόμα και ετικέτες οι οποίες θα είναι διαφορετικές ανάλογα το βιβλίο και τον χρήστη. Οι ετικέτες θα γίνουν ξεχωριστές οντότητες και θα συνδέονται ταυτόχρονα με τα βιβλία και τους χρήστες.

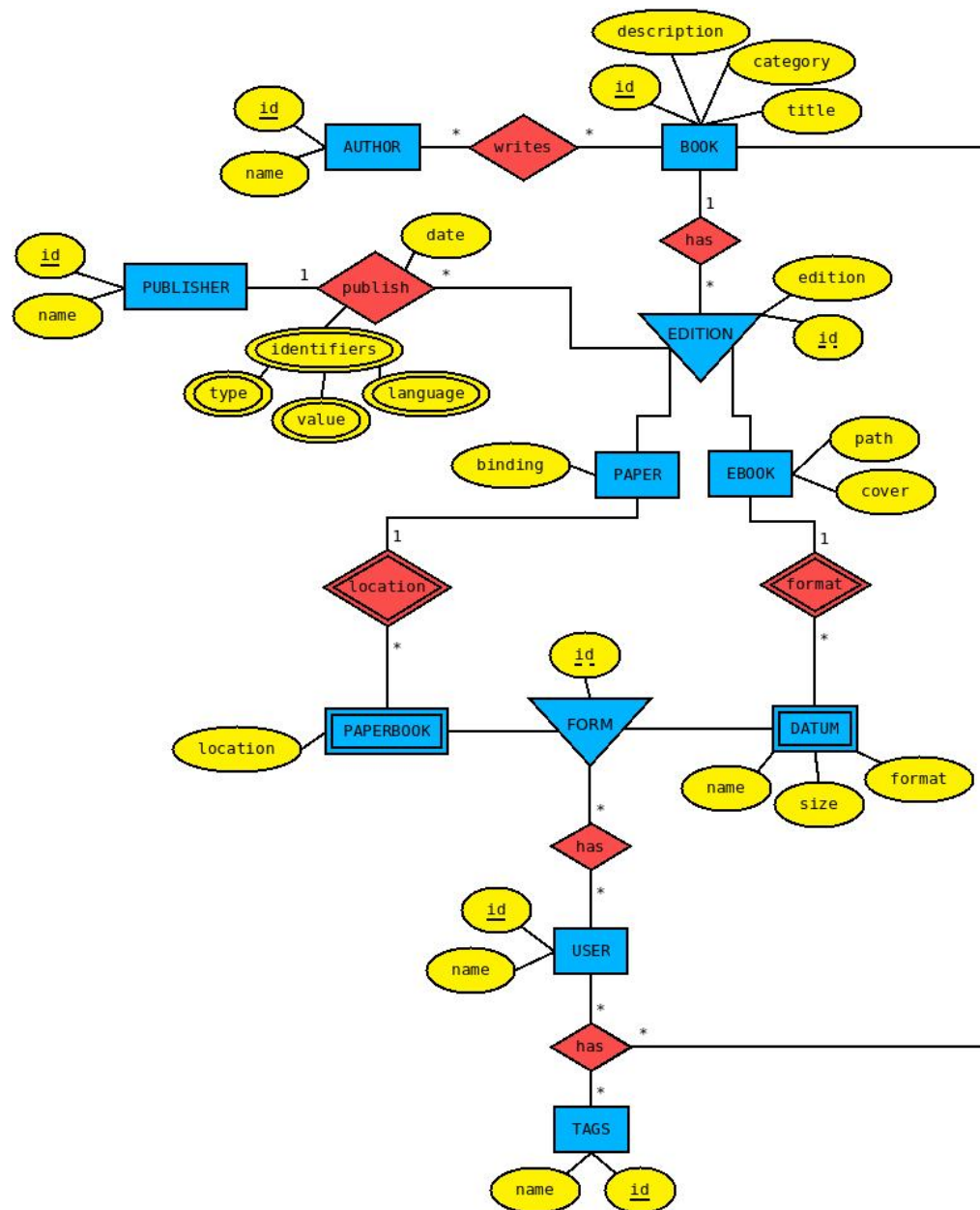
Όλα τα παραπάνω συνοψίζονται στο σχήμα 3.1 ενώ πίνακα 3.1 φαίνονται αναλυτικά τα εικονίδια των διαγραμμάτων οντοτήτων - συσχετίσεων καθώς και το τί συμβολίζουν.

3.1.1 Σχολιασμός οντοτήτων και σχέσεων της βάσης δεδομένων

Να σχολιάσω ότι δεν είναι εμφανές από το ER-diagram.

	Ορθογώνια: οντότητες.
	Ρόμβοι: συσχετίσεις.
	Γραμμές: συνδέουν χαρακτηριστικά με οντότητες, οντότητες με συσχετίσεις.
	Ελλείψεις: χαρακτηριστικά.
	Διπλές ελλείψεις: πλειότιμα χαρακτηριστικά.
	Υπογραμμίσεις: πρωτεύοντα κλειδιά.
	Διπλό ορθογώνιο: Αδύναμο σύνολο οντοτήτων.
	Τρίγωνο: Εξειδίκευση.

Πίνακας 3.1: Τα εικονίδια του διαγράμματος οντοτήτων συσχετίσεων.

Σχήμα 3.1: Διάγραμμα οντοτήτων - συσχετίσεων

3.2 Λογικός σχεδιασμός

Ο λογικός σχεδιασμός είναι η διαδικασία μετατροπής ενός εννοιολογικού μοντέλου (δισεισθητικής περιγραφής) σε τυπικά σχήματα εκφρασμένα στο επιλεγμένο (υποστηριζόμενο από το ΣΔΒΔ) μοντέλο δεδομένων (π.χ. Σχεσιακό μοντέλο) [5].

3.3 Μετατροπή μοντέλου οντοτήτων - συσχετίσεων σε σχεσιακό σχήμα

Οι κανόνες που χρησιμοποιούνται για την μετατροπή του μοντέλου οντοτήτων - συσχετίσεων σε σχεσιακό σχήμα φαίνονται παρακάτω [5]:

Οντότητες: Ένα ισχυρό σύνολο οντοτήτων μετατρέπεται σε πίνακα (με τα ίδια χαρακτηριστικά). Ένα αδύναμο σύνολο οντοτήτων γίνεται πίνακας που περιλαμβάνει μια στήλη για το πρωτεύον κλειδί του ισχυρότερου συνόλου οντοτήτων που το ταυτοποιεί.

Συσχετίσεις 1:1 : Οι συσχετίσεις 1:1 μπορούν να αναπαρασταθούν είτε προσθέτοντας το πρωτεύον κλειδί της μία πλευράς ως επιπλέον χαρακτηριστικό στον πίνακα της άλλη πλευράς είτε να δημιουργηθεί νέος πίνακας που να έχει τα κλειδιά των δύο πινάκων.

Συσχετίσεις 1:N : Οι συσχετίσεις 1:N μπορούν να αναπαρασταθούν απλά με την προσθήκη ενός επιπλέον χαρακτηριστικού στην πλευρά N, με το πρωτεύον κλειδί τις πλευράς 1. Εάν η συμμετοχή στην πλευρά N είναι μερική, μπορεί να προκύψει η περίπτωση μία στήλη του πίνακα να έχει πολλές κενές τιμές. Οπότε η δημιουργία ενός νέου πίνακα συμφέρει.

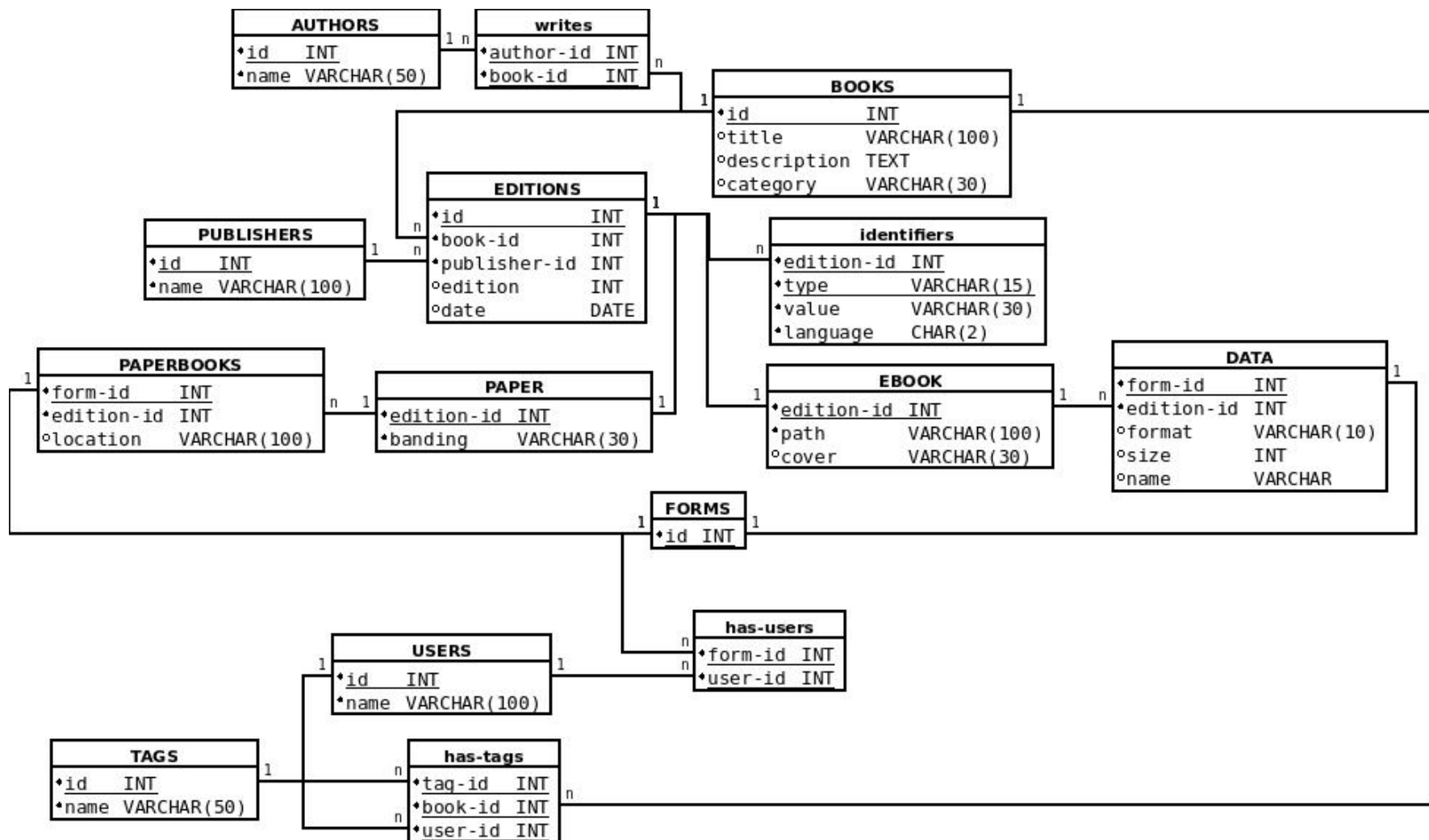
Συσχετίσεις M:N : Ένα σύνολο συσχετίσεων M:N αναπαριστάται ως πίνακας με στήλες για τα πρωτεύοντα κλειδιά των οντοτήτων που συμμετέχουν, και επιπλέον όλα τα χαρακτηριστικά του συνόλου συσχετίσεων.

Σύνθετα χαρακτηριστικά : Τα σύνθετα χαρακτηριστικά μετατρέπονται σε ένα σύνολο απλών.

Πλειότιμα χαρακτηριστικά : Από τα πλειότιμα χαρακτηριστικά ενός συνόλου οντοτήτων προκύπτει νέος πίνακας. Ο πίνακας αυτός έχει ως στήλες το πρωτεύον κλειδί του συνόλου οντοτήτων και μία ακόμα που αντιστοιχεί στο πλειότιμο χαρακτηριστικό.

Εξειδίκευση : Όταν έχουμε εξειδίκευση, τότε προκύπτει ένας πίνακας για κάθε εμπλεκόμενο σύνολο οντοτήτων, όπου καθένας από τους πίνακες εξειδίκευσης συμπεριλαμβάνει ως στήλη το πρωτεύον κλειδί του πίνακα γενίκευσης.

Ακολουθώντας τους παραπάνω κανόνες προκύπτει το σχήμα 3.2.

Σχήμα 3.2: Σχεσιακό σχήμα

3.3.1 Ανάλυση πινάκων

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμεύει ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
title	VARCHAR(100)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Ο τίτλος του βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
description	TEXT	Όλα τα Αλφαριθμητικά	Μία περιγραφή του βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
category	VARCHAR(30)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 30 χαρακτήρες	Η κατηγορία του βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.2: Ο πίνακας books.

∞ Ο πίνακας books (βλ. πίνακα 3.2) όπως ειπώθηκε και στην ενότητα 3.1 αποτυπώνει τις γενικές πληροφορίες για τα βιβλία. Περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί ενώ ακόμα περιέχει και τον τίτλο του βιβλίου καθώς και μία περιγραφή για το βιβλίο. Τέλος περιέχει και την κατηγορία του βιβλίου. Για το πρωτεύον αριθμό χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός ενώ για τα υπόλοιπα πεδία χρησιμοποιούνται διάφορου μήκους αλφαριθμητικά.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμοποιείται ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
book-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:N σχέσης με τον πίνακα books	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
publisher-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:N σχέσης με τον πίνακα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Αριθμός που δείχνει την έκδοση του βιβλίου	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
date	DATE	1000-01-01 έως 9999-12-31	Ημερομηνία έκδοσης του βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.3: Ο πίνακας editions.

6

Ο πίνακας editions (βλ. πίνακα 3.3) αποτυπώνει τις εκδόσεις που υπάρχουν για τα βιβλία του πίνακα books. Μία διαφορετική έκδοση ενός βιβλίου μπορεί να υπάρχει για πολλούς λόγους, όπως να υπάρχει διαφορετικός εκδότης ή να έχει επανεκδοθεί το βιβλίο κ.λ.π. . Ο πίνακας αυτός περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί για να ξεχωρίζει τις εκδόσεις των βιβλίων. Ακόμα περιέχει δύο ακόμα ακεραίους (το book-id και το publisher-id) οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως ξένα κλειδιά για να συνδεθούν με τους πίνακες books και publishers. Τέλος περιέχει τον αριθμό της έκδοσης και την ημερομηνία έκδοσης της συγκεκριμένης έκδοσης.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
edition-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα books	NAI	OXI	NAI
type	VARCHAR(15)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 15 χαρακτήρες	Περιγράφει το είδος του αναγνωριστικού του βιβλίου (ISBN, amazon id, κ.λ.π.)	NAI	OXI	OXI
value	VARCHAR(30)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 30 χαρακτήρες	Η τιμή του αναγνωριστικού	OXI	OXI	OXI
language	VARCHAR(2)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 2 χαρακτήρες	Συντομογραφία της γλώσσας στην οποία είναι γραμμένο το βιβλίο	OXI	OXI	OXI

Πίνακας 3.4: Ο πίνακας identifiers.

Ο πίνακας identifiers (βλ. πίνακα 3.4) αποτυπώνει το πλειότιμο χαρακτηριστικό της σχέσης publish. Μία συγκεκριμένη έκδοση ενός βιβλίου μπορεί να περιέχει πολλά αναγνωριστικά όπως isbn 10 ψηφίων, isbn 13 ψηφίων καθώς και άλλα αναγνωριστικά που αποδίδονται από διάφορες εταιρείες όπως η google και η amazon. Γι' αυτό το σκοπό δημιουργήθηκε ο συγκεκριμένος πίνακας για να αποτυπώσει τις συγκεκριμένες πληροφορίες. Το πρωτεύον κλειδί του πίνακα είναι σύνθετο και αποτελείται από το edition-id (που είναι ταυτόχρονα και ξένο κλειδί που αποτυπώνει την σύνδεση με τον πίνακα editions) και από το type (Αυτό συμβαίνει διότι το ίδιο αναγνωριστικό (π.χ. το isbn 13 τιμέςχαρακτήρων) δεν μπορεί να έχει δύο διαφορετικές τιμές για την ίδια έκδοση του βιβλίου). Ακόμα καταγράφεται η τιμή του αναγνωριστικού καθώς και η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένη η συγκεκριμένη έκδοση του βιβλίου.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
edition-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:1 σχέσης με τον πίνακα books	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
banding	VARCHAR(30)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 30 χαρακτήρες	Η τιμή του αναγνωριστικού	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.5: Ο πίνακας paper.

Ο πίνακας paper (βλ. πίνακα 3.5) είναι πίνακας ειδίκευσης ο οποίος αποτυπώνει τις επιπλέον πληροφορίες που χρειάζονται οι έντυπες εκδόσεις. Συγκεκριμένα το είδος του εξωφύλλου (αν είναι σκληρό, χάρτινο, κ.λ.π.). Ακόμα περιέχει και το edition-id το οποίο είναι ταυτόχρονα πρωτεύον και ξένο κλειδί που ενώνει τον συγκεκριμένο πίνακα με τον πίνακα editions.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
edition-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:1 σχέσης με τον πίνακα books	NAI	OXI	NAI
path	VARCHAR(100)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Το path στο οποίο είναι αποθηκευμένα τα αρχεία των ηλεκτρονικών βιβλίων	OXI	OXI	OXI
cover	VARCHAR(30)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 30 χαρακτήρες	Το path στο οποίο είναι αποθηκευμένο το εξώφυλλο των ηλεκτρονικών βιβλίων	OXI	OXI	OXI

Πίνακας 3.6: Ο πίνακας ebook.

21

Ο πίνακας ebook (βλ. πίνακα 3.6) είναι ομοίως με τον πίνακα paper ένας πίνακας ειδίκευσης ο οποίος αποτυπώνει τις επιπλέον πληροφορίες που χρειάζονται οι ηλεκτρονικές εκδόσεις. Συγκεκριμένα αποθηκεύει στο οποίο είναι αποθηκευμένα τα αρχεία των ηλεκτρονικών βιβλίων καθώς το όνομα του αρχείου του εξωφύλλου του βιβλίου. Ομοίως περιέχει και το edition-id το οποίο είναι ταυτόχρονα πρωτεύον και ξένο κλειδί που ενώνει τον συγκεκριμένο πίνακα με τον πίνακα editions.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμοποιείται ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
name	VARCHAR(100)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Ο τίτλος του εκδότη	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.7: Ο πίνακας publishers.

Ο πίνακας publishers (βλ. πίνακα 3.7) περιέχει τις πληροφορίες για τους εκδότες. Περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί ενώ ακόμα περιέχει και το όνομα του εκδότη. Για το πρωτεύον κλειδί χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός ενώ για το όνομα χρησιμοποιείται αλφαριθμητικό.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμοποιείται ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
name	VARCHAR(50)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 50 χαρακτήρες	Το όνομα του συγγραφέα	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.8: Ο πίνακας authors.

Ο πίνακας authors (βλ. πίνακα 3.8) περιέχει τις πληροφορίες για τους συγγραφείς. Περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί ενώ ακόμα περιέχει και το όνομα του συγγραφέα. Για το πρωτεύον κλειδί χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός ενώ για το όνομα χρησιμοποιείται αλφαριθμητικό.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
author-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα authors	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
book-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα books	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ

Πίνακας 3.9: Ο πίνακας writes.

Ο πίνακας writes (βλ. πίνακα 3.9) αποτυπώνει την σχέση M:N μεταξύ του πίνακα authors και books. Το πρωτεύον κλειδί του πίνακα είναι σύνθετο και αποτελείται από το book-id και το author-id που είναι ταυτόχρονα ξένα κλειδιά για τους πίνακες books και authors αντίστοιχα.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
form-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμεύει ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
edition-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:N σχέσης με τον πίνακα paper	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
location	VARCHAR(100)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Πεδίο που περιγράφει την φυσική τοποθεσία του βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.10: Ο πίνακας paperbook.

Ο πίνακας paperbook (βλ. πίνακας 3.10) είναι ένας πίνακας ειδίκευσης ο οποίος αποτυπώνει την φυσική μορφή των έντυπων βιβλίων. Για ένα βιβλίο μπορεί οι χρήστες να έχουν πολλά αντίτυπα. Επομένως αυτά τα αντίτυπα καταγράφονται σε αυτό τον πίνακα. Ως πρωτεύον κλειδί χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός, ενώ ακόμα υπάρχουν σε αυτό τον πίνακα το edition-id που χρησιμεύει ως ξένο κλειδί για την υλοποίηση της σχέσης με τον πίνακα editions. Τέλος καταγράφεται ακόμα η φυσική τοποθεσία του αντιτύπου.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
form-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμοποιείται ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
edition-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:N σχέσης με τον πίνακα books	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
format	VARCHAR(10)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Πεδίο που περιγράφει το format του ηλεκτρονικού βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
size	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Πεδίο που περιγράφει το μέγεθος του ηλεκτρονικού βιβλίου σε bytes	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
name	VARCHAR(10)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Πεδίο που περιγράφει το όνομα του αρχείου του ηλεκτρονικού βιβλίου	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.11: Ο πίνακας data.

Ο πίνακας data (βλ. πίνακας 3.11) είναι ομοίως ένας πίνακας ειδίκευσης ο οποίος αποτυπώνει την ηλεκτρονική μορφή των ebooks). Για ένα ηλεκτρονικό βιβλίο καταγράφεται το format στο οποίο είναι αποθηκευμένο (erub, pdf, κ.λ.π.), το μέγεθος του αρχείου και το όνομα του αρχείου

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμεύει ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.12: Ο πίνακας forms.

Ο πίνακας forms (βλ. πίνακα 3.12) είναι ο πίνακας ο οποίος εξειδικεύεται στο paperbooks και στο data. Ο κύριος λόγος ύπαρξης του είναι για να μην υπάρχουν δύο πίνακες για να υλοποιούν την σχέση μεταξύ των χρηστών και την φυσική μορφή των βιβλίων (είτε είναι έντυπο βιβλίο είτε σε ηλεκτρονική μορφή). Ο πίνακας αυτός περιέχει μόνο το πρωτεύον κλειδί το οποίο χρησιμοποιείται και στους πίνακες ειδίκευσης. Εναλλακτικά θα μπορούσαν να είχαν δημιουργηθεί στην θέση του δύο πίνακες η οποίοι θα υλοποιούσαν την σχέση M:N μεταξύ των χρηστών και των πινάκων paperbooks και data.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμοποιείται ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
name	VARCHAR(100)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 100 χαρακτήρες	Το όνομα του χρήστη	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.13: Ο πίνακας users.

Ο πίνακας users (βλ. πίνακα 3.13) περιέχει τις πληροφορίες για τους χρήστες. Περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί ενώ ακόμα περιέχει και το όνομα του χρήστη. Για το πρωτεύον κλειδί χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός ενώ για το όνομα χρησιμοποιείται αλφαριθμητικό.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
form-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα books	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
user-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα users	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ

Πίνακας 3.14: Ο πίνακας has-users.

Ο πίνακας has-users (βλ. πίνακα 3.14) αποτυπώνει την σχέση M:N μεταξύ του πίνακα forms και users. Το πρωτεύον κλειδί του πίνακα είναι σύνθετο και αποτελείται από το form-id και το user-id που είναι ταυτόχρονα ξένα κλειδιά για τους πίνακες forms και users αντίστοιχα. Ο πίνακας αυτός αποτυπώνει την "ιδιοκτησία των βιβλίων", δηλαδή σε ποιους χρήστες ανήκουν ποια βιβλία.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Μοναδικός αριθμός που χρησιμεύει ως πρωτεύον κλειδί	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
name	VARCHAR(50)	Όλα τα Αλφαριθμητικά ως 50 χαρακτήρες	Το όνομα του tag	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.15: Ο πίνακας tags.

Ο πίνακας tags (βλ. πίνακα 3.15) περιέχει τις πληροφορίες για τους tags που χρησιμοποιούν οι χρήστες. Περιέχει το μοναδικό εσωτερικό αριθμό που χρησιμοποιείται από την βάση δεδομένων ως πρωτεύον κλειδί ενώ ακόμα περιέχει και το όνομα του tag. Για το πρωτεύον κλειδί χρησιμοποιείται ένας ακέραιος αριθμός ενώ για το όνομα χρησιμοποιείται αλφαριθμητικό.

Πεδίο	Τύπος μεταβλητής	Εύρος τιμών	Περιγραφή	Πρωτεύον κλειδί	Null	Ξένο κλειδί
tag-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα tags	NAI	OXI	NAI
book-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα books	NAI	OXI	NAI
user-id	INT UNSIGNED	0 έως 4294967295	Ξένο κλειδί του πίνακα. Χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μίας 1:M σχέσης με τον πίνακα users	NAI	OXI	NAI

Πίνακας 3.16: Ο πίνακας has-tags.

Ο πίνακας has-tags (βλ. πίνακα 3.16) υλοποιεί την τριμελή σχέση μεταξύ των βιβλίων, των χρηστών και tags. Το πρωτεύον κλειδί του πίνακα είναι σύνθετο και αποτελείται από το tag-id, το book-id και το user-id που είναι ταυτόχρονα ξένα κλειδιά για τους πίνακες tags, books και users αντίστοιχα. Ο πίνακας αυτός αποτυπώνει τα tags που βάζουν οι χρήστες στα βιβλία.

3.3.2 Boyce-Codd Κανονική Μορφή

Η κανονικοποίηση του σχήματος της βάσης δεδομένων αποτελεί βασικό βήμα κατά το σχεδιασμό μίας βάσης. Κύριος στόχος της κανονικοποίησης είναι η κατάργηση του πλεονασμού των δεδομένων, ο οποίος δημιουργεί προβλήματα κατά τις εισαγωγές, διαγραφές και ενημερώσεις δεδομένων. Επιπλέον, απαιτείται περισσότερος χώρος για την αποθήκευση των δεδομένων [6, 2].

Η κανονικοποίηση στηρίζεται στη θεωρία συναρτησιακών εξαρτήσεων. Μία συναρτησιακή εξάρτηση συμβολίζεται με $X \rightarrow Y$ και δηλώνει ότι το σύνολο χαρακτηριστικών Y είναι συναρτησιακά εξαρτώμενο από το σύνολο χαρακτηριστικών του X . Αυτό σημαίνει ότι αν δύο γραμμές του πίνακα έχουν ίδιες τιμές για τα χαρακτηριστικά του X , τε πρέπει να έχουν ίδιες τιμές για τα χαρακτηριστικά του Y [6].

Οι κανονικές μορφές προκύπτουν με διαδοχικές διασπάσεις των πινάκων της βάσης σε απλούστερους. Η απλούστερη κανονική μορφή είναι η πρώτη κανονική μορφή (1NF), ενώ η πέμπτη κανονική μορφή (5NF) είναι η πλέον περιοριστική. Στην πράξη, οι πίνακες κανονικοποιούνται συνήθως μέχρι την κανονική μορφή Boyce-Codd (BCNF) [6].

Για να προσδιορίσουμε αν ένας πίνακας βρίσκεται στην κανονική μορφή Boyce-Codd αρκεί να εξετάσουμε όλες τις συναρτησιακές εξαρτήσεις $X \rightarrow Y$ ελέγχοντας αν το X αποτελεί κάποιο κλειδί (πρωτεύον ή εναλλακτικό) του πίνακα. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να προχωρήσουμε σε διάσπαση του πίνακα έτσι ώστε να ικανοποιηθεί η συνθήκη της κανονική μορφής Boyce-Codd [6, 1].

Στο σχήμα μας η συναρτησιακές εξαρτήσεις είναι οι παρακάτω:

- $R_1(\underline{\text{id(books)}}, \text{title}, \text{description}, \text{category})$
- $R_2(\underline{\text{id(editions)}}, \text{book-id}, \text{publisher-id}, \text{edition}, \text{date})$
- $R_3(\underline{\text{edition-id}}, \underline{\text{type}}, \text{value}, \text{language})$
- $R_4(\underline{\text{id(publisher)}}, \text{name})$
- $R_5(\underline{\text{id(author)}}, \text{name})$
- $R_6(\underline{\text{author-id}}, \underline{\text{book-id}})$
- $R_7(\underline{\text{edition-id(paper)}}, \text{banding})$
- $R_8(\underline{\text{edition-id(ebook)}}, \text{path}, \text{cover})$
- $R_9(\underline{\text{id(forms)}})$
- $R_{10}(\underline{\text{form-id(paperbooks)}}, \text{edition-id}, \text{location})$
- $R_{11}(\underline{\text{form-id(data)}}, \text{edition-id}, \text{format}, \text{size}, \text{name})$
- $R_{12}(\underline{\text{id(users)}}, \text{name})$
- $R_{13}(\underline{\text{form-id}}, \underline{\text{user-id}})$
- $R_{14}(\underline{\text{id(tags)}}, \text{name})$
- $R_{15}(\underline{\text{tag-id}}, \underline{\text{book-id}}, \underline{\text{user-id}})$

Όπως παρατηρούμε σε όλες τις συναρτησιακές εξαρτήσεις τα κλειδιά είναι σωστά ορισμένα οπότε δεν χρειάζεται περαιτέρω διάσπαση των πινάκων της βάσης. Επομένως αφού είναι BCNF τότε είναι και 3NF κανονική μορφή.

4 Υλοποίηση της Βάσης Δεδομένων

```
$ mysql --user=root --password
Enter password:
```

```
MariaDB [(none)]> CREATE USER 'book'@'localhost' IDENTIFIED BY 'book_password' ;
```

```
MariaDB [(none)]> GRANT USAGE ON *.* TO 'book'@'localhost' IDENTIFIED BY
↳ 'book_password' WITH MAX_QUERIES_PER_HOUR 0
↳ MAX_CONNECTIONS_PER_HOUR 0 MAX_UPDATES_PER_HOUR 0
↳ MAX_USER_CONNECTIONS 0 ;
```

```
MariaDB [(none)]> CREATE DATABASE `book` ;
```

```
MariaDB [(none)]> GRANT ALL PRIVILEGES ON `book`.* TO 'book'@'localhost';
```

```
$ mysql --user=book --password
Enter password:
```

```
MariaDB [(none)]> show databases;
```

```
+-----+
| Database |
+-----+
| information_schema |
| book            |
+-----+
2 rows in set (0.00 sec)
```

```
MariaDB [(none)]> use book;
Database changed
MariaDB [book]>
```

```
MariaDB [book]> CREATE TABLE books (
-> id INT UNSIGNED NOT NULL AUTO_INCREMENT,
-> title VARCHAR(100) NOT NULL,
-> description TEXT NOT NULL,
-> PRIMARY KEY (id) );
Query OK, 0 rows affected (0.15 sec)
```

```
MariaDB [book]> describe BOOKS;
```

```
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| Field | Type          | Null | Key | Default | Extra          |
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
| id    | int(10) unsigned | NO   | PRI | NULL    | auto_increment |
| title | varchar(100)    | NO   |     | NULL    |                |
| description | text          | NO   |     | NULL    |                |
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+
3 rows in set (0.00 sec)
```

```
MariaDB [book]> CREATE TABLE identifiers (
-> book_id INT UNSIGNED NOT NULL,
```



```

-> type VARCHAR(50) NOT NULL,
-> value VARCHAR(50) NOT NULL,
-> language CHAR(2) NOT NULL,
-> FOREIGN KEY (book_id) REFERENCES BOOKS(id) );
Query OK, 0 rows affected (0.07 sec)

```

MariaDB [book]> **describe** identifiers;

```

+-----+-----+-----+-----+
| Field | Type      | Null | Key | Default | Extra |
+-----+-----+-----+-----+
| book_id | int(10) unsigned | NO   | MUL | NULL   |      |
| type    | varchar(50)      | NO   |     | NULL   |      |
| value   | varchar(50)      | NO   |     | NULL   |      |
| language | char(2)         | NO   |     | NULL   |      |
+-----+-----+-----+-----+
4 rows in set (0.00 sec)

```

Αναφορές

- [1] Wikipedia. Boyce–codd normal form --- Wikipedia, the free encyclopedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Boyce%E2%80%93Codd_normal_form. [Πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2014].
- [2] Wikipedia. Database normalization --- Wikipedia, the free encyclopedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Database_normalization. [Πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2014].
- [3] Wikipedia. Entity–relationship model --- Wikipedia, the free encyclopedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Entity%E2%80%93relationship_model. [Πρόσβαση στις 6 Ιουλίου 2014].
- [4] Wikipedia. Requirements analysis --- Wikipedia, the free encyclopedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Requirements_analysis. [Πρόσβαση στις 8 Ιουλίου 2014].
- [5] Γιάννης Θεοδωρίδης. Σημειώσεις διδασκαλίας για το μάθημα "Βάσεις Δεδομένων". Σημειώσεις μαθήματος, 2013.
- [6] Α.Ν. Παπαδόπουλος Ι. Μανωλόπουλος. *Συστήματα Βάσεων Δεδομένων: θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, 2009.